

BUCHAREST UNIVERSITY OF ECONOMIC STUDIES
The Faculty of International Business and Economics
The Department of Modern Languages and Business Communication of ASE
11th International Conference: Synergies in Communication (SiC)
Bucharest, Romania, 26 - 27 October 2023

ABORDĂRI MODERNE ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE LA SPECIALIZĂRILE *MEDICINĂ VETERINARĂ ÎN LIMBA ENGLEZĂ ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ ÎN LIMBA FRANCEZĂ*

MODERN APPROACHES TO TEACHING ROMANIAN IN VETERINARY MEDICINE WITH ENGLISH AND FRENCH AS THE MEDIUM OF INSTRUCTION

Valeriu MARINESCU¹

Abstract

The article aims to show how students approach the doctor-patient relationship using a specific language (examination, communication of the diagnosis and the planned course of treatment, etc.), making use of their oral communication skills acquired during Romanian as a foreign language classes. The article proposes a didactic scenario for a seminar entitled "Taking the dog to the vet: specific vocabulary for medical examination". The seminar includes modern teaching and learning methods such as brainstorming, the cube method (for the acquisition of specialised language related to a certain category of diseases), SINELG (a very efficient technique for studying a new, unknown specialised text), starbursting (for the understanding of the class work), the mosaic method (for the acquisition of specialised medical language) and role-playing (simulating a dialogue between the veterinarian and the owner of a sick pet). The teaching of Romanian as a foreign language is much more effective when active-participatory and group methods are used.

Keywords: didactics; competences; psychopedagogy; coaching; interaction.

DOI: 10.24818/SIC/2023/03.03

1. Preliminarii

În predarea limbii române ca limbă străină, sala de seminar devine locul unde profesorul poate vedea cum dedicarea și creativitatea lui conduc direct (și destul de rapid) la dezvoltarea personală a studenților.

La Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul USAMV² din București, pentru specializările *Medicină veterinară în limba engleză* și *Medicină veterinară în limba franceză*³, planurile de învățământ includ disciplina *Limba română*, numită oficial *Foreign Languages*, respectiv *Langues vivantes*, cu 2 ore alocate săptămânal, timp de 8 semestre. Disciplina are un regim obligatoriu în anul I și facultativ în anii al II-lea, al III-lea și al IV-lea și se dovedește foarte folositoare pentru studenți din

¹ University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine of Bucharest/University of Bucharest, Romania, valeriu.marinescu@fmvb.usamv.ro valeriu.marinescu@litere.unibuc.ro

² Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară.

³ Este vorba despre programe de studii universitare de licență, nu despre anul pregătitor (de învățare a limbii române).

cel puțin două motive: în primul rând, pentru adaptarea lor în România⁴ și în al doilea rând, pentru că, începând din anul al III-lea, studenții fac practică în Spitalul Universitar Veterinar de Urgență „Prof. dr. Alin Bârțoiu”⁵, unde sunt implicați în dialoguri cu proprietarii animalelor bolnave (care sunt români), pentru a stabili anamneza și a fixa un diagnostic.

Ținând cont de cele două motive tocmai menționate, ca profesor, la anul I și la anul al II-lea, urmăresc familiarizarea studenților cu sistemul lingvistic românesc din perspectivă funcțională, asimilarea structurilor fundamentale ale limbii române și aplicarea acestora în conversația curentă, precum și dezvoltarea cunoscutele competențe lingvistice: capacitatea de receptare a mesajului oral, capacitatea de exprimare orală, capacitatea de receptare a mesajului scris, capacitatea de exprimare scrisă, corespunzătoare nivelurilor A1 – A2. Lecțiile de gramatică și de vocabular îi implică pe studenți în activități individuale și de grup, pentru dezvoltarea fluenței în comunicare și pentru consolidarea structurilor gramaticale învățate. Am în vedere, de asemenea, formarea unor competențe interculturale și transversale necesare cursanților pentru o adaptare ușoară la specificul cultural și de civilizație al mediului în care studiază. Luând în considerare diversitatea etnică a participanților la seminarele de limba română (studenții provin din Franța, Italia, Israel, Tunisia, Grecia, state arabe), favorizez comunicarea interculturală și asigur un climat favorabil discuțiilor pe diverse teme: istorie, atracții turistice, gastronomie specifică, sărbători naționale etc.

În toate demersurile mele didactice, am în vedere cuvintele lui Peter Senge, celebrul teoretician al managementului organizațional, cu merite remarcabile în modernizarea învățământului și politicilor educaționale: toți cei implicați în educație, de la profesorii universitari până la educatorii din ciclul preșcolar ar trebui să fie buni practicieni (Senge, 2016, 375). Senge îl îndeamnă pe profesor să se întrebe permanent: „Ce fel de profesor sunt? Cum mă văd elevii mei? Ce impact au eforturile mele? Care sunt obiectivele mele personale pentru munca mea și pentru elevii mei?” (*Ibidem*, 94). În plus, profesorii trebuie să asculte cu atenție ce au de spus elevii și să încadreze cele auzite în modul în care își proiectează instruirea (*Ibidem*, 245). În ceea ce mă privește, după fiecare semestru de instruire, parcurg foarte atent părerile studenților mei, exprimate – așa cum știm – în cadrul evaluării cadrelor didactice făcute de studenți și îmi adaptez demersul educațional la partenerii mei de activitate. Studenții sunt foarte deschiși către abordările moderne în predarea limbii române, iar eu caut să îmi însușesc și să pun în practică asemenea abordări, în primul rând participând la conferințe, simpozioane și la alte manifestări științifice dedicate predării limbii române ca limbă străină sau nematernă. Foarte frumoase și extrem de utile conferințe au organizat – și continuă să o facă – Universitatea din București, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, Academia de Studii Economice din București și alte prestigioase instituții de învățământ superior. Pentru o formare continuă cât mai bună a lor, profesorii de limba română ca limbă străină ar trebui – în afară de schimbul de bune practici realizat în cadrul manifestărilor științifice de profil – să lucreze mai mult împreună pentru a planifica și pentru a analiza critic lecțiile, dar și să asiste la lecțiile colegilor (Hattie, 2014, 346).

2. Abordarea, cu studenții străini, a elementelor de cultură și civilizație românească

În cele ce urmează, mă voi referi la câteva abordări moderne în predarea limbii române ca limbă străină studenților începători. Asemenea abordări au fost aduse în discuție și în cadrul Conferinței internaționale *Predarea, receptarea și evaluarea limbii române ca limbă străină. Dinamică și varietate* (la care am participat), conferință organizată în 2022 de Facultatea de Litere și Științe a Universității Petrol-Gaze din Ploiești, în parteneriat cu Institutul Limbii Române, Facultatea de Litere a Universității din Ljubljana (Slovenia) și Facultatea de Limbi și Literaturi Moderne a Universității Adam Mickiewicz din Poznan (Polonia).

⁴ Studiile universitare durează 6 ani.

⁵ Este primul spital universitar veterinar din România, inaugurat în 2020.

În primul an de studiu, atunci când studenții învață să se prezinte și să vorbească despre preferințele și despre pasiunile lor, se pot propune activități precum următoarele⁶:

- Studenții sunt împărțiți în grupuri de 5. Primul student din grup își spune numele și apoi menționează o calitate a lui. Următorul student din grup face același lucru pentru el și apoi repetă informațiile furnizate de studentul anterior. Cine greșește este eliminat din joc. Procedăm întocmai cu fiecare din cele 5 grupuri.

- Fiecare student scrie în limba română culoarea lui preferată. După ce au scris toți studenții, fiecare student menționează culoarea preferată și găsește cuvinte care să înceapă cu fiecare literă din respectivul cuvânt (desemnând culoarea menționată).

- Fiecare student trebuie să completeze o fișă răspunzând la următoarele întrebări: *Eu mă numesc Cel mai mult îmi place Prietenii spun despre mine că Dacă este posibil să devin un animal/o pasăre, vreau să fiu pentru că Dacă este posibil să am puteri magice, vreau să ... pentru că* Fișele completate vor fi citite cu voce tare de fiecare student.

- Studenții lucrează în grupuri de 5. Primul student are în mână o minge mică, pe care o dă oricărui coleg din grup, adresându-i o întrebare despre nume, naționalitate, vârstă, descriere fizică – ochii, părul, statura etc., preferințe, pasiuni. Colegul va răspunde și apoi va transmite mingea altui student din grup, adresând o întrebare similară și primind răspunsul care îl interesează.

În abordarea elementelor de cultură și de civilizație românească, studii internaționale citate de distinsa doamnă conferențiar universitar doctor Elena Platon de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca⁷ arată că străinii se izolează în comunitatea lingvistică de apartenență, evită contactele cu populația autohtonă, manifestă un total dezinteres pentru alteritatea culturală sau, și mai grav, resping diferențele culturale și nu au respect pentru acestea (Ispas, 2022, 18). Personal, am constatat unele dintre aspectele menționate la studenții mei înscriși la specializarea *Medicină veterinară în limba franceză*. Profesoara Elena Platon consideră că nu trebuie să ne îngrijorăm, deoarece ne aflăm în fața unui fenomen cât se poate de firesc, încadrat în categoria protecționismului cultural; este vorba despre „o grijă de a te închide față de cultura străină, de teamă să nu te «dizolvi» cumva în aceasta, pierzându-ți, astfel, propria identitate” (*Ibidem*). Soluția văzută de profesoara Platon este ca studenților străini să nu le prezentăm doar partea „înaltă” a culturii noastre, numită *cultură savantă, de tip patrimonial* (legată de gastronomia românească, de vestimentația specifică, de literatura română), ci să abordăm și *cultura comportamentală, trăită, implicită, invizibilă*, care – așa cum scrie profesoara Elena Platon, citându-l pe Robert Galisson⁸ – este „discretă”, „nu se exhibă”, nu reprezintă „un titlu de glorie” pentru nimeni, ci, „dimpotrivă, apropie, ajutând la conviețuire” (*Ibidem*, 19). Studenții străini trebuie ghidați să înțeleagă, în cadrul seminarelor derulate la facultate, o cultură achiziționată de nativi, în general, în afara școlii. În acest scop, eu le-am propus studenților mei un Cerc de limba română la care invit studenți de la specializarea *Medicină veterinară în limba română* cu care studenții străini să poată discuta în voie și de la egal la egal. Iată câteva teme care încurajează comunicarea interculturală⁹:

- Ce înseamnă pentru tine să fii politicos? Menționează 3 reguli de politețe din regiunea/țara ta și exemplifică.

- La care mese ale zilei se mănâncă brânză în regiunea/țara ta?

- Alege alimentele cu care se combină brânza în regiunea/în țara ta: a. ceapă; b. roșii; c. pâine; d. paste; e. struguri; f. vin; g. alte alimente (care?)

- Menționează alimentele cu care se combină vinul în regiunea/în țara ta.

- Vorbește despre țara ta: unde este situată; care este capitala; cum se salută în țara ta; explică dacă este permisă îmbrățișarea între persoane străine (care nu se cunosc); menționează un comportament considerat o insultă; numește două elemente de cultură și de civilizație reprezentative pentru țara ta;

⁶ Exemplele au fost inspirate de cele oferite în volumul *Predarea, receptarea și evaluarea limbii române ca limbă străină. Dinamică și varietate* (editor: Lucia Ispas), Editura Pro Universitaria, București, 2022.

⁷ Se face trimitere la următoarele lucrări: Geneviève Zarate – *Enseigner une culture étrangère*, Éditions Hachette, Paris, 1987, p. 39 și Mike Byram, Bella Gribkova, Hugh Starkey – *Développer la dimension interculturelle dans l'enseignement des langues. Une introduction pratique à l'usage des enseignants*, Strasbourg, Conseil de L'Europe, 2002, p. 21

⁸ Robert Galisson – *Cultures et lexicatures. Pour une approche dictionnaire de la culture partagée*, în *Annexes des Cahiers de linguistique hispanique médiévale*, vol. 7, *Hommage à Bernard Pottier*, 1988, p. 325-341.

⁹ Și în formularea acestor activități, am pornit de la exemple oferite de volumul *Predarea, receptarea și evaluarea limbii române ca limbă străină. Dinamică și varietate* (editor: Lucia Ispas), Editura Pro Universitaria, București, 2022.

numește mâncarea cea mai bună din țara ta; numește băutura cea mai bună din țara ta; menționează cel mai frumos loc de vizitat din țara ta.

- Prezintă, în aproximativ 5 minute, regiunea în care te-ai născut. Poți utiliza suport vizual: imagini, fotografiile etc.

În cadrul seminarelor oficiale, formale de la facultate, în predarea elementelor de cultură și de civilizație românească, practic dialogul intercultural, prin intermediul căruia toți participanții (studenți și profesori deopotrivă) află și vorbesc despre modul de viață din România, respectiv despre cel din țările cursanților. De exemplu, în cadrul unității de învățare intitulată *Animale. Păsări. Insecte*, le propun studenților textul *Voi alege animalul de companie*¹⁰, care precizează că Ana vine la fosta ei profesoară de zoologie, doamna Maria, pentru a cere sfaturi legate de alegerea unui prieten necuvântător. Discutând textul cu studenții mei (inclusiv formarea viitorului în limba română), ne imaginăm diferite situații de viață: *Ana vine cu un buchet de flori. Tu ce aduci gazdei când mergi într-o vizită? Cum este obiceiul în țara ta, când mergi în vizită? sau În țara ta, când faci o vizită neanunțată, gazda te servește cu ceva? Cum reacționezi când gazda te servește cu ceva?* ș.a.m.d.

Este foarte important ca studenții să fie încurajați și lăsați să vorbească, deoarece studii internaționale, citate de reputatul pedagog și cercetător în educație John Hattie, arată că, din păcate, „extrem de multe clase sunt dominate de vorbirea profesorului – el oferă indicații cu privire la ce să se facă, tot el conduce recitalul întrebărilor-răspunsuri în care mulți elevi nu se implică, dar sunt mulțumiți să stea și să privească acțiunea” (Hattie, 2014, 251). În plus, „puterea feedbackului este foarte rar operaționalizată în timpul acestor monologuri” (*Ibidem*).

3. Strategii și metode didactice eficiente în predarea limbajului medical

Pentru studenții din anii al III-lea și al IV-lea, în cadrul procesului de predare-învățare, urmăresc, în continuare, nevoile lor de comunicare în limba română în diverse domenii ale vieții sociale (domeniul personal, domeniul public, domeniul educațional), dar pun accentul și pe formarea priceperilor și a deprinderilor de folosire corectă a unor structuri caracteristice limbajului specializat esențial pentru domeniul de studiu *științe biologice și biomedicale (medicină veterinară)*¹¹. Concret, urmăresc realizarea eficientă și adecvată a unor acte de comunicare orală specifice relației medic-pacient (consultația, comunicarea diagnosticului și a metodelor terapeutice ș.a.), prin valorificarea conținuturilor lingvistice achiziționate (în fonetică, vocabular, morfologie și sintaxă), receptarea corectă a unor texte științifice (studii și articole de specialitate, dicționare medicale din domeniul medicinei veterinare, atlase de anatomie etc.), redactarea corectă și coerentă a unor documente specifice sistemului medical veterinar (rețetă, fișa pacientului, recomandare/personalizare/detalieri a unor tratamente etc.), adaptarea corectă la diverse situații de comunicare profesională specifice domeniului urmat.

Practica la catedră mi-a arătat că trei metode sunt foarte eficiente pentru predarea limbajelor de specialitate, cu aplicații pe domeniul *Medicină veterinară: SINELG, Mozaicul și Jocul de rol*¹². Le voi exemplifica, prezentând modul în care am organizat și, efectiv, am desfășurat un seminar de limba română (ca limbă străină) cu tema: *Cu câțelul la cabinetul veterinar: vocabular specific unei consultații medicale* (vorbim despre simptome, exprimăm problemele fizice, punem diagnostic, facem recomandări medicale privind tratamentul și nutriția/hrana pentru câinele bolnav). Ca metodă de investigație, am optat pentru observare, ceea ce înseamnă urmărirea sistematică și intenționată a unui fenomen aflat în condiții naturale de existență și / sau desfășurare, cu scopul de a înțelege, de a explica și de a ameliora fenomenul educațional respectiv. Seminarul se desfășoară la anul al III-lea și are durata obișnuită.

¹⁰ Unitatea de învățare menționată și textul respectiv se găsesc în cartea mea, intitulată *Româna ca limbă străină: auxiliar didactic pentru studenții de la specializările „Medicină veterinară în limba engleză” și „Medicină veterinară în limba franceză”*, Editura Ex Terra Aurum, București, 2022.

¹¹ În care se încadrează programele de studii universitare de licență *Medicină veterinară în limba engleză* și *Medicină veterinară în limba franceză*.

¹² Detalii despre aceste metode sunt oferite în lucrarea coordonată de prof. univ. dr. Ioan Neacșu și intitulată *Metode de formare în „didactica specialității”*, Editura Matrix Rom., București, 2013.

Studentzii au avut ca temă pentru acasă o compunere privind alegerea animalului de companie. S-a lucrat în grupuri de 3 studenți și precizez că apelez adesea la proiectele de grup, întrucât ele încurajează varietatea (nu omogenitatea). În compunere, studenții au avut în vedere cunoștințele predate în lecția anterioară de gramatică: *Exprimarea cauzei, relația cauză – efect. Exprimarea scopului*. Verificarea temei scrise este dominată de recapitulare (revizuirea a ceea ce a fost parcurs – *conectori folosiți în textul argumentativ*), reactivare (punerea de întrebări pentru a stimula memoria – *structuri prin care, în limba română, exprimăm cauza și scopul*), repetări și încurajarea cursanților de a se gândi mai bine și de a-și aduce aminte cum a explicat profesorul un anumit fapt de limbă. Este obligatoriu ca profesorul „să audă” raționamentele cursanților și să utilizeze întrebările la clasă pentru a promova învățarea activă. Astfel, studenții sunt capabili să construiască enunțuri ilustrând cauza luării unei decizii (de pildă, *Este bine să îți iei un câine, deoarece te va ajuta să faci mai multă mișcare* etc.), dar și scopul pentru care se ia o hotărâre (de pildă, *Te sfătuiesc să alegi o pisicuță, ca să fii mai puțin stresat atunci când torce fericită la tine în brațe* etc.).

Lecția nouă începe cu *captarea atenției studenților*, acest lucru făcându-se prin vizionarea filmului didactic (de 2 minute și 5 secunde) *O zi de vară*¹³. Este vorba despre un dialog simplu, ușor de înțeles de studenții mei din anul al treilea, între doi tineri, Ana și Mihai. Ana îi propune prietenului său o ieșire în oraș, pentru că „e cald și frumos afară”. Redau un scurt pasaj: „Ne plimbăm în parc, cumpărăm niște flori de la piață, bem un suc pe o terasă și facem o vizită la părinții mei”. Mihai refuză propunerea, sub diferite pretexte: „trebuie să scriu un raport despre întâlnirea cu colegii mei din Berlin”; „trebuie să spăl mașina”; „trebuie să citesc un document de la birou”. În schimb, îi sugerează Anei să meargă împreună cu câțelul lor, Rex, care „așteaptă de multă vreme o plimbare”.

După vizionarea dialogului și explicarea eventualelor cuvinte necunoscute, aplic metoda numită *explozia stelară*: în dreptul fiecăruia dintre cele cinci colțuri ale unei stele desenate pe tablă, trec una din întrebările: *cine?* (*Cine vrea să meargă la plimbare?*), *ce?* (*Ce vrea Ana să cumpere din piață?*), *unde?* (*Unde vrea Ana să meargă în vizită?*), *de ce?* (*De ce nu merge Mihai la plimbare?*), *cum?* (*Cum se numește câțelul?*).

Lansez apoi studenților următoarea provocare: ne imaginăm că Rex nu poate merge la plimbare cu Ana, pentru că are probleme de sănătate. Prin metoda numită *brainstorming*, profesorul va afla de la studenți și va scrie pe tablă ce afecțiuni poate avea câțelul – la seminarul desfășurat efectiv, am primit următoarele răspunsuri:

- Câțelul are laba umflată. Merge foarte greu.
- Câțelul s-a lovit la cap. Este foarte slăbit și nu își poate coordona mișcările (lipsă de echilibru).
- Câțelul are un ochi roșu.
- Are o tuse puternică. Tușește rău.
- A vomitat. Nu are poftă de mâncare.
- Respiră greu. Este obosit.
- Are o sete puternică. Urinează excesiv.

În continuare, încercăm să grupăm simptomele pe categorii de afecțiuni și ne folosim de *metoda cubului* – pe fețele unui cub, menționăm 6 categorii de probleme:

1. Afecțiuni ortopedice
2. Afecțiuni neurologice
3. Afecțiuni oculare
4. Afecțiuni pulmonare
5. Afecțiuni digestive
6. Afecțiuni renale

Folosim cubul precum un zar și presupunem că a „căzut” numărul 5: afecțiuni digestive. Astfel, trecem la textul nou: *Cu Rex la veterinar* (cu terminologie de specialitate). Textul este alcătuit de mine și face parte din manualul publicat în anul 2022 (sunt autor unic al acestui manual): *Româna ca limbă străină*:

¹³ disponibil la http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=1968

auxiliar didactic pentru studenții de la specializările „Medicină veterinară în limba engleză” și „Medicină veterinară în limba franceză”, București, Editura Ex Terra Aurum. Textul se vrea, cumva, o continuare a filmului didactic urmărit de studenți și ne spune că Mihai a venit, foarte îngrijorat, cu câțelul Rex la veterinar. În sala de așteptare, întâlnește alți proprietari de animale bolnave, cu care poartă scurte dialoguri. Invitat în cabinet, Mihai îi prezintă medicului simptomele câinelui: „vomită, uneori chiar cu sânge, refuză mâncarea și cred că are dureri, deoarece stă sprijinit pe labele din spate și aplecat pe labele din față” (Marinescu, 2022, 99). Medicul suspectează o gastrită și îi prezintă lui Mihai cauzele acestei afecțiuni: „ingerarea anumitor substanțe chimice toxice (câinele poate a ros o jucărie, iar părțile mici care au ajuns în stomac nu au fost digerate), o intoleranță alimentară (în cazul în care animalul a mâncat alimente interzise, precum ciocolată, carne crudă sau mâncare pentru pisici), infestarea sistemului digestiv cu anumiți paraziți” (*Ibidem*). În timpul consultației amănunțite, Mihai este invitat de medic în sala de așteptare și este rugat să citească o broșură cu mai multe informații despre gastrita la câini. Această broșură apare, în manual, ca o anexă la textul propriu-zis și ea va fi discutată ulterior pentru că reprezintă, efectiv, un text de specialitate.

Pentru înțelegerea textului-suport, se vor practica tipuri diferite de lectură: în gând, model, „în lanț”, pe roluri. Mai întâi, se face lectura în gând, de către studenți, pentru familiarizarea cu textul (fiecare student va citi astfel în ritmul său propriu). În timpul acestei lecturi, studenții subliniază, cu creionul, cuvintele necunoscute din text. Apoi, se face lectura model de către profesor, urmată de explicarea cuvintelor necunoscute, indicate de studenți. Profesorul le va cere studenților să integreze în enunțuri cuvintele nou-învățate, pentru fixarea sensului. Urmează lectura „în lanț” (fiecare cursant citește câte un enunț) și lectura pe roluri, făcută de 4 studenți (narratorul, Mihai, medicul și doamna din sala de așteptare)¹⁴.

Pentru verificarea înțelegerii conținutului textului, se va aplica din nou metoda numită *explozia stelară* – în dreptul fiecăruia dintre cele cinci colțuri ale stelei desenate pe tablă, va apărea una din întrebările: *cine?* (*Cine se află în sala de așteptare a cabinetului veterinar?*), *când?* (*Când a început Rex să se simtă rău?*), *cum?* (*Cum se manifestă boala lui Rex?*), *ce?* (*Ce alimente nu are voie câinele să mănânce?*), *de ce?* (*Din ce cauze apare gastrita la câini?*).

În continuare, studenții sunt invitați să parcurgă, în gând, textul din broșura primită de Mihai, privitor la gastrită. Se va utiliza metoda SINELG (abrevierea de la *Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și Gândirii*), ea presupunând ca, pe marginea unui text la prima vedere, studenții să pună, cu creionul, unul dintre următoarele semne: \surd (bifă = *știam*) – textul confirmă cunoștințele studentului; – (minus = *știam altfel*) – textul infirmă/contrazice cunoștințele studentului sau este diferit de ceea ce știe studentul; + (plus = *nu știam*) – textul aduce informații noi; ? (semnul întrebării = *ce înseamnă?*) – textul aduce informații incerte, confuze, care trebuie clarificate (*Ibidem*, 104).

După citirea în gând a textului dat, se vor lămurii cuvintele necunoscute și se vor purta discuții pe marginea lui (se va utiliza metoda *conversației*), având în vedere cele patru semne făcute de studenți cu creionul. Astfel, se va fixa terminologia de specialitate.

În continuare, se va utiliza metoda *mozaicului*, care le dezvoltă studenților abilități de comunicare argumentativă, gândirea critică, logică și independentă, precum și abilități de relaționare în echipă, fiind o metodă de învățare prin cooperare și presupunând lucrul în grupuri mici. Profesorul va împărți conținutul de predat într-un număr de fragmente egal cu numărul de echipe pe care intenționează să le formeze. Concret, pentru început, studenții mei – care sunt 15 într-o grupă de seminar – au format echipe de 4 membri, rezultând, astfel, 4 grupuri (desigur, ultimul grup a avut doar 3 membri). Am avut prima împărțire a studenților în grupuri (pentru că va mai exista una), numite de specialiști „grupuri-mamă” sau „grupuri-casă”. În cadrul fiecăruia „grup-mamă”, fiecare student primește o sarcină diferită de lucru, încercând să devină „expert” într-o anumită problemă a lecției (în cazul nostru, este vorba despre informații privind gastrita la câine): primul student va reține cauzele acestei afecțiuni (el va avea cifra 1), al doilea – simptomele gastritei (el va avea cifra 2), cel de-al treilea student va avea în vedere

¹⁴ Pentru detalii, a se vedea cartea mea, intitulată *Elemente de didactică a disciplinelor filologice. Noi perspective*, Editura Pro Universitaria, București, 2021.

modalitățile de investigare și de diagnosticare pentru gastrită (evident, va avea cifra 3), iar cel de-al patrulea student (cu cifra 4) se va gândi la tratamentul necesar și la dieta animalului bolnav. Toate aceste informații (cauze, simptome, diagnosticare, tratament) sunt consemnate în scris, în manual, după cum menționam mai devreme, astfel încât studenții au cartea la dispoziție în timp ce devin „experți”. Profesorul oferă explicațiile necesare și răspunde la eventualele întrebări. În continuare, studenții părăsesc „grupul-mamă” sau „grupul-casă” și sunt reuniți în așa-numitele „grupuri de experți”, adică toți studenții care au aceeași sarcină de învățare – de pildă, cauzele apariției gastritei – se vor întâlni la o anumită masă din sala de seminar și acolo vor discuta pentru a se „specializa” în chestiunea avută în atenție, făcând schimb de păreri. La fel vor proceda studenții cu cifra 2, cei cu cifra 3 și cei cu cifra 4. Se dă timp de lucru, după care fiecare student se întoarce la echipa lui-„mamă” sau „echipa-casă” pentru a le „preda” colegilor cele învățate, întocmai ca un profesor. Astfel, avem din nou 4 studenți cu sarcini de învățare diferite și se alocă un nou timp în care fiecare cursant devine o referință pentru colegi în cadrul propriei învățări, prezentându-le acestora problema în care el a devenit expert. Se respectă ordinea crescătoare a cifrelor și acest lucru se întâmplă simultan în fiecare „grup-mamă”. În final, profesorul discută frontal cu toată grupa de studenți, realizează o sinteză a informațiilor și fixează limbajul de specialitate. Pentru reușita acestei metode, fiecare student trebuie să fie foarte clar responsabilizat (pentru că el are de parcurs o informație pe care o va preda colegilor) și astfel, învățarea va fi profundă, iar studenții vor reține foarte multe informații de specialitate, în limba română. Studenții învață să fie foarte atenți la ceea ce au de învățat, iar profesorul, folosind această metodă, îi implică absolut pe toți studenții săi, pentru că nu există student care să poată rămâne pasiv la lecție. Informațiile sunt procesate de mai multe ori: mai întâi în grupurile de experți, apoi în „grupurile-casă”, apoi când se face sinteza împreună cu profesorul, rata de retenție fiind mult crescută. Marele beneficiu al metodei cred că este observat atunci când studenții le explică, în limba română, colegilor din „grupul-mamă” problema în care s-au specializat ca „experți”.

În finalul seminarului, studenții vor fi antrenați într-un *joc de rol*: un dialog între medicul veterinar și proprietarul unui câine bolnav de gastrită. Medicul va dori să facă anamneza, pentru stabilirea diagnosticului, iar proprietarul va trebui să îi ofere medicului informațiile solicitate. Această situație interumană se pretează foarte bine, pentru studenții mei, la simularea prin jocul de rol și este relevantă pentru obiectivul educațional urmărit de cadrul didactic. Este bine ca profesorul să nu desemneze personal cei doi „actori”, ci să îi invite pe studenți să se ofere singuri. După stabilirea „actorilor”, aceștia vor avea câteva minute de pregătire și de convorbire „între patru ochi” cu privire la rolurile pe care le vor interpreta în fața colegilor și a profesorului. Ceilalți studenți din grupă nu vor rămâne pasivi, ci vor avea rol de observator și, în timpul dialogului, vor urmări textul din manual cu informații privind gastrita la câine. După interpretarea propriu-zisă a rolurilor, studenții vor fi antrenați într-o mică dezbatere: se analizează atât conținutul dialogului dintre medicul veterinar și proprietarul câinelui bolnav de gastrită (în sensul de atingere a tuturor aspectelor științifice), cât și corectitudinea utilizării limbii române în ceea ce privește vocabularul și structurile gramaticale, evidențiindu-se eventualele greșeli de exprimare care – desigur – se vor corecta. Dacă există timp la dispoziție, este bine ca dialogul să se repete, evident cu alți studenți ca actori.

Metoda *jocului de rol* stimulează dialogul, acțiunea și interacțiunea studenților, dezvoltându-le, în același timp, gândirea critică și mai ales abilitățile de exprimare în limba română. *Jocul de rol* înseamnă și experimentarea unei situații de viață cu care studenții efectiv se vor confrunta, odată cu terminarea facultății și începerea practicării profesiei de medic veterinar. Ea îi implică pe studenți atât cognitiv, cât și emoțional.

3. Concluzii

Orele de predare a limbii române ca limbă străină nu trebuie să presupună transmiterea unor cunoștințe uscate, abstracte și excesive de gramatică și de vocabular, ci – prin apel din partea profesorului la metode activ-participative și de grup (precum cele prezentate și exemplificate) – să se concentreze pe acele aspecte care îi interesează cu adevărat pe cursanți și care le oferă un răspuns sincer la întrebarea

De ce învăț eu limba română? „Să oferi «mai mult» este probabil cea mai proastă soluție; este mult mai important să fie implementate metode «diferite»” (Hattie, 2014, 329).

Referințe și bibliografie

- Hattie, John. (2019). *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*. Trad. rom. de Cristina Dumitru. București: Editura Trei.
- Ispas, Lucia. (Ed.) (2022). *Predarea, receptarea și evaluarea limbii române ca limbă străină. Dinamică și varietate*. București: Editura Pro Universitaria.
- Marinescu, Valeriu. (2022). *Româna ca limbă străină: auxiliar didactic pentru studenții de la specializările „Medicină veterinară în limba engleză” și „Medicină veterinară în limba franceză”*. București: Editura Ex Terra Aurum.
- Marinescu, Valeriu. (2021). *Elemente de didactică a disciplinelor filologice. Noi perspective*. București: Editura Pro Universitaria.
- Neașu, Ioan. (Coord.). (2013). *Metode de formare în „didactica specialității”*. București: Editura Matrix Rom.
- Senge, Peter. (Coord.). (2016). *Școli care învață: a cincea disciplină aplicată în educație*. Trad. rom. de Zinaida Mahu. București: Editura Trei.
- <https://idog.ro/boli-la-caini/> (accesat: 15 iunie 2021).
- <https://thepetclub.ro/blog/gastrita-la-caini-cauze-simptome-tratament-dieta/> (accesat: 17 iunie 2021).
- http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=1968 (accesat: 22 mai 2023).
- http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=2001 (accesat: 18 august 2023).
- http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=1997 (accesat: 19 august 2023).

The author

Marinescu Valeriu is a

- Scientific reviewer for doctoral committees and member in committees for certifying the academic ranks
- Collaborator of the Centre for European Social and Humanistic Projects within the Institute of Literary History and Theory G. Călinescu – The Romanian Academy
- National expert assessor (Humanist Sciences and Theology) – The Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education
- Expert assessor, Academic assessment of application files and interviewing of candidates for sponsored by the Romanian state scholarships abroad – Ministry of Education, National Centre for Scholarships Abroad
- Cultural programme producer, Production of linguistic education shows – Romania of Tomorrow Television (TVRM), TVH.